

Ukrajínština: konverzace, se slovníkem a gramatikou

Autor článku: [Rita I. Kindlerová](#) - 13.9.2011
ISBN: 978-80-87062-95-1

[книги](#) : [книгу](#): [Ukrajina](#) /

Pohodlně na Ukrajinu

Ukrajínština: konverzace, se slovníkem a gramatikou.

Lingea, Brno, 2010, 320 s.

Kdo by chtěl jet na Ukrajinu, zvláště do západních oblastí, bez znalosti ukrajínštiny se neobejde. A to i přesto, že na většině ukrajinského území jazykem byznysu stále zůstává ruština. V běžném životě se člověk taktéž setká (a to mnohem častěji než s ruštinou či ukrajínštinou) s tzv. suržykiem – směsí ukrajínštiny a ruštiny, která se mění dle oblasti. Moje osobní zkušenost je taková, že při komunikaci s některými Ukrajinci pobývajícími v České republice raději volíme češtinu, byť z jejich strany značně zkomolenou, neboť znalost ruštiny či ukrajínštiny je u nich na tak mizerné úrovni, že by mohlo dojít k mnoha komplikacím a dezinterpretacím. O suržyku se bohužel v příručce nedozvíme, což je škoda, neboť ty generace, které ještě zvládají základy ruštiny, mohou narazit na dosti velké komunikační potíže. Suržyk často nelze identifikovat ani jako ruštinu, ani jako ukrajínštinu.

Příručka je velice přehledně koncipovaná, srozumitelně rozdělená na části dle témat. Za vynikající považuji fonetický přepis ukrajinských slov a frází v konverzační části. V oboustranném slovníčku již fonetický přepis nenajdeme, zato jsou slova opatřena čárkou označující přízvuk. Každá část je rozčleněna podle praktického užití. Například v části Cestování – ubytování – stravování najdeme „podkapitoly“ Dotazy na cestu, Pasová a celní kontrola, Formulář – osobní údaje, Cestujeme autem či Autodíly. Každá část je také doplněna o praktické rady vztahující se k tématu, například vysvětlení, jak na Ukrajině funguje autostop nebo systém nádražních pokladen. Podobných praktických rad bych v konverzaci uvítala více. Mnoho turistů neznalých situace na Ukrajině se potýká s potížemi v rozdílných regionech. Ukrajina coby druhá největší evropská země není jednotná co do mentality a přístupu k turistům. Na Krymu se může například stát, že turistovi pokoušejícímu se domluvit ukrajinsky ujede autobus jen proto, že řidič nesnáší obyvatele západní Ukrajiny a nedovede rozeznat, kdo je cizinec a kdo Ukrajinec. Již však převládá postoj, kdy jazyková či jiná národnostně zabarvená otázka ustupuje před pragmatickým přístupem k platicím turistům.

Konverzaci jsem nechala otestovat přáteli, kteří neumějí ani rusky, ani ukrajinsky a kteří jeli na vlastní pěst na Ukrajinu, a to jak na Zakarpatí, tak do Kyjeva. Konverzaci využívali ze všech pomůcek nejčastěji, a to zvláště při kupování jízdenek (železničních, autobusových, MHD), v obchodech či restauracích. Když ovšem nebyl čas na hledání příslušné fráze, docházelo k problematickým situacím, kdy se ukrajínští občané s turisty odmítali jakkoli bavit či jim pomoci v nesnázích. V konverzaci by mělo být také uvedeno, že znalost jiných jazyků (zvláště angličtiny) není na Ukrajině zdaleka běžná a pouze ve velkých městech lze narazit tu a tam na mladé lidi, kteří jsou schopni a ochotni se anglicky domluvit. Není ještě ani zdaleka pravidlem, že alespoň v centru Kyjeva by v restauracích obsluha uměla třeba jen základní anglické fráze. Podobně je tomu s informacemi o ubytování, dopravě, jídelničce, kultuře. Neznalost ukrajínštiny či ruštiny prakticky znemožňuje pozitivní zážitek z cesty na Ukrajinu.

Konverzace od nakladatelství Lingea proto patří k tomu nejlepšímu, co u nás na tomto poli pro běžného uživatele vyšlo. Přesto v ní najdeme pár nepřesností či překlepů, které však nekazí celkovou praktičnost knížky. V části o zajímavostech (s. 315–318) postrádám u Kyjeva informaci o Sofijském chrámu, nejvýznamnější architektonické, historické a národní památce jak Kyjeva, tak celé Ukrajiny. Místo názvu Kreščatik (ruská varianta) by měla být forma Chreščatyk (hlavní kyjevský bulvár), což odpovídá ukrajinskému originálu. Totéž u názvu Synevyr (nesprávně uvedeno rusky Siněvir). U Lvova chybí zásadní informace o řeckokatolické katedrále sv. Jury (sv. Jiří). Také nelze souhlasit se všemi tvrzeními ohledně chování například ke starším lidem či ženám, které bývá často idealizováno. Stálo by za to také upozornit, že si na Ukrajině lze mnohdy splést mladé dívky s ženami lehčích mravů kvůli způsobu odívání, líčení či chování.

Jinak mohu příručku jen vřele doporučit. Ukrajina stále patří mezi země, kde je turista často brán především jako bohatý člověk (ať už pochází odkudkoli), a proto je velice dobré mít alespoň základní znalosti ukrajinského jazyka, aby se mohl kromě jiného také bránit případným pokusům o zneužití své neznalosti této jinak zajímavé země.

Stalo se zvykem, který k nám byl postupně importován, že u mnoha podobných publikací nejsou uváděni autoři, což je škoda. Na druhou stranu veškerou zodpovědnost za případné nedostatky na sebe bere nakladatel. V případě ukrajinské konverzace lze konstatovat, že s úkolem vypracovat kvalitní příručku se „kolektiv pracovníků Lingea“, jak je uvedeno v tiráži, vypořádal dobře a se ctí. Můžeme jen pochválit snahu pomoci českému zájemci o cestu do ne zcela turisticky známých či atraktivních destinací přiblížit ukrajinský jazyk, základní zvyky a nahlédnout do života jednoho ze tří východoslovanských etnik.

© Rita Kindlerová